

Prezentacja do katechezy (lekcji religii) o ks. Stanisławie Szulmińskim

Treść do slajdu nr 2

- Już w okresie studiów seminaryjnych dominowało w nim **pragnienie poświęcenia się wielkiej sprawie pojednania Kościoła prawosławnego z Kościołem katolickim**, dlatego po święceniach kapłańskich chciał się udać natychmiast, z narażeniem własnego życia do pracy duszpasterskiej wśród swoich na terenach Związku Radzieckiego.
- Ponieważ wyjazd był niemożliwy, z powodu szalejącego tam prześladowania Kościoła, Biskup Ordynariusz skierował go na **studia teologii orientalnej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, gdzie przebywał od 1923 do 1927 r.** Także w tym czasie starał się budzić w środowisku lubelskim szerokie zainteresowanie dla dzieła unijnego

Treści do slajdu nr 5

To główne, ale nie wszystkie przyczyny wymieniane przez historyków, które spowodowały, że drogi zachodniego i wschodniego chrześcijaństwa się rozeszły.

* Problem *Filioque* – wg Kościoła wschodniego Duch pochodzi tylko od Ojca

Porównania przyczyn podziałów wypisanych przez uczniów podgrupy 1, a przyczyn Wielkiej Schizmy:

Powodów podziałów w Kościele było i jest oczywiście wiele; w tej lekcji nie mamy na celu omawiać ich szczegółowo, ale w ćwiczeniu chodziło głównie o to, żeby wśród odpowiedzi uczniów pojawił się „czynnik ludzki” tzn. nadmierne ambicje, chęć postawienia na swoim, upór, brak pokory, skupienie się na ludzkim zwycięstwie swoich poglądów zamiast na tym, co najważniejsze, czyli dochodzeniu do PRAWDY. Należy zwrócić uwagę, że to również dziś jest główną przyczyną braku jedności Kościoła!

Treści do slajdu nr 6

Ks. Szulmiński, aby realizować swój pierwotny zamiar – życie zakonne i mając zapewnienie od przełożonych pallotyńskich, że będzie mógł w przyszłości poświęcić się pracy dla pojednania Kościołów, wstąpił do nowicjatu Pallotynów w Ołtarzewie, dnia 15 sierpnia 1928 r.

Treści do slajdu nr 8

Ks. Szulmiński, w idei założonego przez św. Wincentego Pallottiego Zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego, widział oparcie dla swojej pracy. Ogólny cel tego Zjednoczenia, a mianowicie, aby jak najprędzej nastąpiła jedna owczarnia i Jeden Pasterz, przyświeca także jego działalności. Formalnym tego wyrazem stał się założony przez niego **Apostolat Pojednania**, którego jednym z głównych celów było szerzenie znajomości wschodniego chrześcijaństwa. Praca na rzecz pojednania wyrażała się między innymi w prowadzeniu misji, rekolekcji, w budzeniu i formowaniu powołań młodzieży z terenów wschodnich, w udzielaniu pomocy dla reemigrantów oraz nawiązywania kontaktów z Rosjanami w Polsce.

Charakterystyczną cechą pallotyńskiego apostołstwa i jedną z tajemnic jego owocności jest **dobra znajomość tych, wśród których się apostołuje**. To dziedzictwo św. Wincentego ksiądz Szulmiński w całej rozciągłości przejął i z całą pieczołowitością pielęgnował. Zadziwiająca jest wprost jego pasja, z jaką starał się poznać wszystko, co dotyczyło spraw Wschodu i wielkiej sprawy pojednania. Poznał nie tylko język rosyjski, historię i kulturę Wschodu, teologię i liturgię wschodnią, aktualny stan katolicyzmu i prawosławia, ale także tak – zdawałoby się – odległe sprawy, jak geografię, przyrodę, topografię, etnologię, geologię i zoologię, a nawet ziołolecznictwo i różne metody leczenia w tym zakresie.

Treści do **slajdu nr 9**

W roku 1939 ks. Szulmiński został skierowany do pracy na nowej placówce pallotyńskiej w Okopach Trójcy św., tuż nad granicą ze Związkiem Radzieckim. Z powodu wybuchu wojny do wyznaczonej mu placówki nie dojechał. Ale w październiku 1939 r., zaopatrzony w przybory do odprawiania Mszy św. wyruszył na Wschód, ponieważ był przekonany, że wybiła dla niego **godzina realizacji wielkich zamierzeń unijnych**. Zdołał dotrzeć tylko do Nowogródka. Tam został **aresztowany przez władze sowieckie i osadzony w więzieniu w Baranowiczach**. Po prawie rocznym śledztwie, w którym oskarżano go, że jest „szpiegiem watykańskim”, głodzono go, poniżano i bito, a w końcu skazano na pięć lat „łagru”, jako człowieka niebezpiecznego dla państwa sowieckiego. Pod koniec sierpnia 1940 r., wraz z innymi więźniami został wywieziony do okrutnego obozu pracy w Uchcie nad Morzem Białym.

Treści do **slajdu nr 10**

RÓŻNICE DOKTRYNALNE

- Doktryna wiary prawosławnej została oparta na Piśmie Świętym i na Świętej Tradycji, przez którą należy rozumieć pisma Ojców Kościoła oraz ustalenia pierwszych 7 soborów powszechnych (**ostatnim uznawanym przez prawosławie soborem jest zatem Sobór nicejski II z 787 r.** Od tego czasu w Kościele katolickim zwołano 14 soborów).
- Prawosławni przyjmują nicejsko-konstantynopolitańskie wyznanie wiary, ale bez formuły *Filioque*, czyli „i Syna”, która obowiązuje w Kościele katolickim (uznają bowiem, że Duch Święty pochodzi „od Ojca”, a nie „od Ojca i Syna”)
- Kościół prawosławny nie uznaje **katolickiej doktryny o czyśćcu**; odrzuca również **naukę o odpustach**.
- Prawosławni nie przyjmują katolickich **dogmatów o Niepokalanym Poczęciu NMP oraz Wniebowzięciu NMP**, ale obchodzą święto zwane Zaśnięciem Bogurodzicy na pamiątkę wzięcia Matki Bożej z duszą i ciałem do nieba (zgodnie z tradycją prawosławną Maryja najpierw umarła (zasnęła), a następnie została wskrzeszona i wzięta do nieba; z kolei katolicki dogmat nie określa, czy Maryja została wniebowzięta po śmierci, czy z jej ominięciem).

RÓŻNICE W STRUKTURZE ORGANIZACYJNEJ

- Kościół prawosławny nie tylko nie uznaje zwierzchnictwa papieża (a zatem również dogmatu o jego nieomyślności), ale również odrzuca ideę **centralizacji**

władzy kościelnej. W konsekwencji organizacja prawosławia opiera się **zasadzie autokefalii**, która zakłada, że Kościół prawosławny działający na terenie danego kraju jest niezależny od zwierzchnictwa jakiegokolwiek zagranicznej władzy duchownej.

- Ta niezależność dotyczy struktury administracyjnej oraz hierarchicznej; natomiast w kwestiach doktryny i kultu Kościoły autokefaliczne zachowują całkowitą zgodę.
- Patriarsze Konstantynopola przysługuje wyłącznie prymat honorowy – jego urząd nie jest odpowiednikiem urzędu papieskiego w Kościele katolickim.
- Na czele każdego autokefalicznego (samodzielnego) Kościoła stoi patriarcha albo metropolita.
- W przypadku najistotniejszych spraw patriarchowie oraz metropolici poszczególnych Kościołów spotykają się na soborach lokalnych.
- W Kościele prawosławnym celibat obowiązuje wyłącznie biskupów; pozostali księża mogą być żonaci, ale tylko pod warunkiem, że w związek małżeński wstąpili przed święceniami.

RÓŻNICE LITURGICZNE (KULT, SAKRAMENTY)

- Sakrament chrztu udzielany jest przez trzykrotne zanurzenie w wodzie; tuż po nim neofita przyjmuje sakrament bierzmowania (szafarzem sakramentu bierzmowania w Kościele prawosławnym jest każdy kapłan, a nie jak w katolicyzmie wyłącznie biskup).
- Komunia święta udzielana jest pod obiema postaciami: (kwaszonego) chleba i (czerwonego) wina.
- Kościół prawosławny posługuje się dwoma kalendarzami: juliańskim i gregoriańskim, stąd w kalendarzu liturgicznym przy świętach widnieją zazwyczaj dwie daty.
- W prawosławiu bardzo ważne miejsce zajmuje kult obrazów sakralnych (ikon). Przedstawiają one zazwyczaj sceny biblijne, postacie świętych oraz wydarzenia ich życia.
- Znak krzyża w prawosławiu wykonuje się przy odpowiednim ustawieniu palców (tj. przy złączeniu kciuka, palca wskazującego i środkowego); od prawego do lewego ramienia (w katolicyzmie palców nie trzeba łączyć, dłoń jest wyprostowana, a znak krzyża wykonuje się od strony lewej do prawej).
- W języku polskim świątynie prawosławne zwykło się nazywać cerkwiami, a nie kościołami (jak świątynie katolickie).

CZY KATOLIK MOŻE PRZYJAĆ KOMUNIE W CERKWI?

W prawosławiu przyjmowanie Eucharystii jest nie tylko znakiem jedności z Bogiem, ale również z samym Kościołem, w którym sakrament jest sprawowany. Zgodnie z założeniami teologicznymi komunie święta w Kościele prawosławnym może być zatem udzielana tylko wiernym, którzy do tego Kościoła przynależą. Stąd też katolik nie powinien przystępować do Eucharystii w cerkwi.

Treści do slajdu nr 11

Ks. Szulmiński jako więzień miał swoją motywację. Ciężką pracę, głód, poniżenie uważał za pokutę i ofiarę, którą składał Bogu w intencji pojednania prawosławia z Kościołem katolickim. **Heroicznie służył więźniom**, starał się o ich uwolnienie, potajemnie spowiadał, odprawiał Mszę św., podnosił na duchu, był dla wszystkich dobrym samarytaninem. Gdy po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej w 1941 r., przyszedł czas tzw. amnestii, ujawnił się jako kapłan, odprawił dla więźniów odchodzących na wolność Mszę św., ale sam **pozostał wraz innymi w obozie – dobrowolnie!**, aby dalej służyć cierpiącym. Zmarł z powodu obozowego wyniszczenia i wcześniej zadawanych mu tortur, dnia 27 listopada 1941 r. Jego zwłoki pozostały na tamtej nieludzkiej ziemi. Ks. Szulmiński złożył ze swego życia dobrowolną i całkowitą ofiarę za pojednanie w Kościele Chrystusowym. Heroicznie realizował największe pragnienie Chrystusa, aby „wszyscy stanowili jedno” (J 17, 20).

Treści do slajdu nr 12

W następnych wiekach po Wielkiej Schizmie Wschodniej bezskutecznie próbowano odzyskać utraconą wówczas jedność Kościoła, a **nałożone w XI w. wzajemne ekskomuniki odwołano dopiero 7 grudnia 1965 r. podczas Soboru Watykańskiego II**. W tym samym dniu ogłoszono również wspólną deklarację, którą ponad rok wcześniej (5 stycznia 1964 r.) podpisali w Jerozolimie **papież Paweł VI i patriarcha Konstantynopola Atenagorasa I; deklarację, która symbolicznie zapoczątkowała katolicko-prawosławny dialog ekumeniczny**. Wskutek historycznych zaszłości jest on trudny. Obie strony uważają siebie za podstawową kontynuację Kościoła apostołskiego, a drugą stronę za tych, którzy pobłądzili. Mimo to, najważniejsza jest dobra wola i otwartość w dążeniu do pojednania. W Ewangelii św. Jana Jezus prosząc Ojca mówi: „**aby wszyscy stanowili jedno, jak Ty, Ojcze, we Mnie, a Ja w Tobie, aby i oni stanowili w Nas jedno, aby świat uwierzył, żeś Ty Mnie posłał**” (J17, 21). Widać w tych słowach jak jedność jest ważna i dlaczego tak usilnie powinniśmy o nią zabiegać. **Z zachowaniem różnic, a wykorzystaniem tego co łączy, organizowane są wspólne spotkania modlitewne Kościoła katolickiego i prawosławnego**. Dołączmy też do tej modlitwy oraz prośmy Boga o beatyfikację apostoła pojednania- ks. Szulmińskiego.